

Beter welzijn van melkkoeien: wordt aan gewerkt, maar nog lang niet klaar

De onderzoeker dierenwelzijn, de schrijver van Wakker Dier-nota's en de melkveehouder met zijn geheel nieuwe vrijloopstal zijn het wel aardig met elkaar eens wat koeien nodig hebben om gelukkig te zijn. Maar de discussie tussen de 190 aanwezigen in de zaal toont grote verschillen in opvattingen. Dat bleek gisteren tijdens de themabijeenkomst "Hoe gelukkig is de Nederlandse melkkoe?" die was georganiseerd door Hogeschool Van Hall Larenstein in Leeuwarden.

Onder het publiek bevonden zich met name studenten, veehouders, docenten, politici, en betrokkenen vanuit het bedrijfsleven en dierenwelzijnsorganisaties. Het doel van de bijeenkomst was om meer inzicht te krijgen in de stand van zaken rond dierenwelzijn op melkveebedrijven. Jelle Zijlstra, lector melkveehouderij aan Hogeschool Van Hall Larenstein, opende de themamiddag en gaf aan dat uit de concurrentie in de supermarkt tussen zuivelproducenten Friesland Campina en Arla blijkt dat het welzijn van koeien een steeds belangrijker verkoopargument wordt. Dat biedt kansen voor melkveehouders die melk willen produceren op meer welzijnsvriendelijke manieren.

Spreker René Houkema die Wakker Dier heeft ondersteund bij het schrijven van nota's over het welzijn, somde de belangrijkste knelpunten binnen de huidige melkveehouderij op. 70% van de melkkoeien heeft klauwproblemen. En 40% van de koeien heeft last van uierontstekingen. De pijn die een koe ervaart bij uierontsteking is vergelijkbaar met wat zogende moeders ervaren bij borstontsteking en dat levert zeer gevoelige pijnklachten op, aldus Houkema. Als oorzaken noemt hij dat koeien meestal op beton lopen, te eenzijdige fokkerij op hogere melkproductie en vooral ook de eis "veel melk voor weinig geld" van de consument.

Weidegang is op zijn retour, maar zou juist een oplossing kunnen bieden voor de tekortkomingen op het gebied van welzijn in de stal, en zou ook de ziektekosten kunnen verminderen. Hans Hopster, lector welzijn van dieren aan Hogeschool Van Hall Larenstein onderschrijft dit en benadrukt ook de noodzaak tot verdere vernieuwing van stallen. Hij citeert rapporten van de Europese Autoriteit voor Voedselveiligheid EFSA die concludeert dat het welzijn van melkvee de afgelopen 20 jaar nauwelijks is verbeterd. Dit ondanks dat het welzijn in moderne stallen duidelijk wel is verbeterd in die periode. Hopster is van mening dat op praktijkbedrijven het welzijn gerichter gemeten zou moeten worden zodat zowel veehouders als buitenstaanders meer zicht zouden krijgen op hoe het er werkelijk voor staat.

Melkveehouder uit Meindert Wiersma uit Midwolde (Groningen) heeft 60 melkkoeien in een zelf ontwikkelde vrijloopstal met een bodem van houtsnippers en composterende mest. 82 % van zijn koeien is vrij van klauwproblemen. Uierontstekingen zijn sterk teruggedrongen. Het geheim van zijn stal is dat een koe makkelijk kan gaan liggen en weer opstaan. In zijn stal is het welzijn van de koeien zelfs beter dan in de wei, aldus Wiersma.

Daan Köhne, student melkveehouderij bij Hogeschool Van Hall Larenstein, zet voor de toekomst in op een stal met een hele lage ammoniakemissie. Rond het afkalven en in de eerste 100 dagen van de lactatie staat de koe binnen, daarna heeft ze de vrije keus tussen de stal of uitloop. Esther Veenstra, studente diermanagement aan de zelfde hogeschool opteert voor een totaal nieuw concept met een zeer sterke nadruk op welzijn van de koe. Koeien jaarrond buiten, kudde met een maximale grootte van 70 koeien, niet meer onthoornen, onderhuidse chips in plaats van oormerken, kalveren bij de kudde

houden en een stier bij de kudde waren enkele van de ideeën die ze gebruikte bij haar introductie van een geheel nieuw soort melkveebedrijf.

Via stellingen werd de mening van de zaal gepeild over de gewenste ontwikkeling voor meer welzijn. Dit leidde tot felle discussies over de vraag of een koe vooral een productiemiddel is of dat de eigenwaarde van de koe voorop zou moeten staan. Weidegang wettelijk verplichten kreeg weinig steun vanuit het publiek. Melkveeouders belonen die extra aandacht besteden aan dierwelzijn kreeg meer steun. Dat gold ook voor de melkrobot als melkstressverminderaar, alhoewel hogeschoolstudent Bram Jansen daar de kanttekening bij plaatste dat niet iedere boer geschikt is om te werken met een robot. Voorzitter Jelle Zijlstra constateert na afloop dat in de discussie feiten en emoties volop door elkaar lopen en dat hij dat ook waardeert omdat de hele welzijnsdiscussie niet alleen gaat over feiten maar ook over ethiek, normen en waarden en dus meningen. En dus zullen we ook moeten accepteren dat burgers en supermarktklanten hierin verschillende keuzes maken. Die keuzes beter onderbouwd maken, was een belangrijk doel van deze middag.

Noot voor de redactie

Voor meer informatie kunt u contact opnemen met:

Jelle Zijlstra, lector melkveehouderij, Hogeschool Van Hall Larenstein,
Jelle.Zijlstra@wur.nl tel. 0320-293392, of

Hans Hopster, lector welzijn van dieren, Hogeschool Van Hall Larenstein,
Hans.Hopster@wur.nl tel. 0320-238206